

[Tredje næstformand]

mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 140:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.
(Fremsat 30/1 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 142:

Forslag til lov om frikommuner.
(Fremsat 30/1 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Det er rigtigt at give kommunerne frie hænder til at løse en række kommunale opgaver. De er i en lang række tilfælde tvunget til at følge nogle regler og metoder i arbejdet, som de synes kunne være enklere og kunne føre til et hurtigere og bedre resultat for de borgere, der bor i kommunen. Derfor er der hos næsten alle folkevalgte i kommunerne et ønske om større frihed til at gøre tingene anderledes og hos de fleste et ønske om at gøre det lige så godt som eller bedre, end de gør det i dag – for både unge og gamle i kommunen.

Socialdemokratiet har præcis det samme ønske. Vi ser derfor meget gerne, at der gives

muligheder for forsøg i kommunerne, så vi kan få forbedret vort samlede offentlige system. Vi er helt overbeviste om, at der er mange gode ideer at hente, og siger derfor principielt klart ja til et frikommuneprojekt, et ja, som vi i øvrigt har sagt for længe siden, og alle kender det derfor.

Men af de mange udtalelser, der er faldet fra folkevalgte i kommunerne og fra mange borgere, der har sagt deres mening om sagen, fremgår det klart, at der hos mange er en skeptisk indstilling over for rammer og fremgangsmåder ved den danske regerings frikommuneprojekt.

Man spørger f.eks.: hvorfor er lovforslag og andre initiativer ikke som i Sverige forbedret af et udvalg med både kommunale og statslige repræsentanter, men alene i statens organer? Hvorfor vil indenrigsministeren som bebudet i pressemeddelelsen af 22. januar nedsætte en række arbejdsgrupper, der skal udarbejde oplæg til projekter til forsøgs-kommunernes brug? Det er jo tanken, at ideerne og projekterne helt og aldeles skal være kommunernes egne, og ministrene kan jo i forvejen tage initiativer til forsøg overalt i landet.

Man spørger: kan vi regne med at få lov til at lave forsøg, som regeringens partier ud fra ideologiske eller politiske synspunkter er uenige i? Det er jo tanken, at den enkelte fagminister skal godkende forsøgene, og at regeringens moderniseringsudvalg i særlige tilfælde skal godkende dem.

Indenrigsministeren startede eksempelvis med at sige nej til et forsøg med at afskaffe karensdagen og har klart afvist at give interesserede kommuner tilladelse til at give små grupper af plejepatienter med forsømte tænder et tilbud om gratis kommunal tandpleje.

Jeg vil gerne føje til, at jeg udmærket godt ved, at kommunalbestyrelser og amtsråd selv afgør, om de vil lave et bestemt forsøg, og at de til enhver tid kan standse det og træde ud af det. De kan altså nægte at være med til noget, de ikke vil. Det er imidlertid ikke dem, men regeringen, der sætter den politiske grænse for, hvad man må, og hvad man ikke må.

Man spørger videre: hvordan kan man tro, at regeringen mener det oprigtigt med den store kommunale frihed, når man på et meget væsentligt punkt, nemlig det økonomiske, begrænser friheden stærkt? Man må ikke

[Henning Rasmussen]

sætte skatten op, ej heller ned, man må ikke bruge opsparede penge, og 11 af 14 amtskommuner blev sidste år straffet økonomisk, fordi de ikke havde rettet sig efter indenrigsministerens opfattelse af den korrekte skatteprocent.

Man spørger: er der sikkerhed for, at personalet og alle andre ikke-politikere, som forsøget direkte angår, bliver spurgt, og at de rettigheder, lovgivningen giver dem, ikke uden videre tages fra dem?

Og endelig spørger man: hvem skal vurdere, om et forsøg har givet et acceptabelt resultat, et resultat, som det kommunale råd og kommunens borgere synes er forsvarligt og rimeligt? Det er jo ikke sikkert, at man lokalt blandt borgerne synes, at et forsøg har givet et positivt resultat, selv om man synes det f.eks. i socialministeriet.

Jeg ved godt, at den endelige besvarelse af disse og mange andre spørgsmål først kan gives på et senere tidspunkt, men det er i dag, folketinget for første gang har mulighed for at diskutere hele det store frikommuneprojekt, og det er derfor nu, spørgsmålene af principiel art bør bringes frem og besvares.

Det er også nu, det for vort vedkommende må understreges, at forsøgsprojekterne må udarbejdes i samarbejde med det personale, de berører. Det er også nu, vi må sige klart, at man ikke skal vente vort ja til lovændringer – hverken til efteråret eller senere – der stiller borgerne i forsøgskommunerne ringere i økonomisk eller anden henseende end borgerne i landets øvrige kommuner.

Det fremgår af lovforslaget, at det alene tager sigte på at give kommunerne mulighed for at lave en anden struktur i de besluttende politiske led og i administrationen. Det er et begrænset område, man starter med, og det skulle derfor være relativt overskueligt, men det angår alligevel en lang række enkeltbestemmelser i flere store love, og vi har ikke haft mulighed for at gennemgå alle disse enkeltbestemmelser og de mange undtagelser derfra. Lovforslaget angår jo undervisningsministerens og socialministerens områder i mindst lige så høj grad som indenrigsministerens, og derfor vil det være nødvendigt at gå uden for kommunaludvalgets område for at få forslagene vurderet fuldt ud.

Men vi er ikke i tvivl om, at der er brug for og interesse for at lave en lang række nyttige forsøg med den politiske styrelse og

med administrationen i kommuner og amtskommuner. Derfor er vi positivt indstillet over for formålet med lovforslaget og den generelle linje i det, men må altså forbeholde os at vende tilbage til detaljerne under udvalgsarbejdet.

Lis Aaltonen (KF):

Hovedformålet med frikommuneprojektet er at tilpasse kommunestyret og de kommunale opgaver bedst muligt til lokale forhold og at opnå en bedre udnyttelse af de kommunale ressourcer.

Det er blevet meget udbredt, at kommunerne inden for et amt sammenligner sig med hinanden ved hjælp af diverse statistikker, nøgletal osv. for at få en fornemmelse af andres og eget serviceniveau – med det resultat, at kommunerne er havnet i en ensartet ligelig behandling med samme serviceniveau, fremfor at kommunalbestyrelserne løser de opgaver, som man lokalt har ønske om og behov for. Frikommuneprojektet er en god mulighed for at komme ud af den vanetænkning, som på mange måder præger det kommunalpolitiske arbejde.

Herudover åbnes der mulighed for, at kommunerne med deres embedsmænd i samarbejde med embedsmænd fra ministerierne kan udarbejde forsøgsmodeller, så kommunalreformens målsætning med opgaveløsninger tæt på borgerne samt en så høj grad af brugerindflydelse som muligt kan ske fyldest. For at forsøgene skal falde heldigt ud, er det af afgørende betydning, at politikere, embedsmænd, ja alle er indstillet på at gå positivt ind i arbejdet, at kommunerne er i besiddelse af de nødvendige ressourcer til gennemførelse af projekterne, og at borgerne, brugerne, er velforberedte på de nye tiltag inden for de enkelte kommuner.

En udvidet information til borgerne, brugerne, synes at være nødvendig, ja væsentlig, i forbindelse med forsøgsprojekterne, så at de har en reel opfattelse af, at deres sundhed, retssikkerhed og velfærd fortsat sikres, og at de 5 amtskommuner plus 22 primærkommuner, som er udpeget til frikommuner, påtager sig et ansvar og en stor og betydningsfuld opgave, betydningsfuld i forhold til det kommunale selvstyre.

Vi har alle gennem årene hørt udtalelser fra ledende kommunalpolitikere gående ud

[Lis Aaltonen]

på, at kommunerne ikke reelt har selvstyre, og at lovgivningen på mange områder virker tung og usmidig. Der bliver nu rig lejlighed for frikommunerne til at bevise på samtlige kommuners vegne, at kommunalbestyrelserne kan administrere decentralt, uden at det virker til skade for helheden, for selv om vi nu får fire år til frikommuneforsøg, indebærer det ikke, at disse kommuner kan sætte sig ud over de overordnede økonomiske mål. Kommunerne kan fortsat ikke virke som en stat i staten.

Fra konservativ side stiller vi store forventninger til det arbejde, der nu skal udføres af en række arbejdsgrupper med deltagelse af kommunale embedsmænd og embedsmænd fra ministerierne, og til, at forsøgene får en sådan bredde, at der bliver mulighed for et kommende lovgivningsarbejde, som bygger på et godt og tillidvækkende samarbejde mellem kommuner og folketing.

Svend Erik Hovmand (V):

Hvis moderniseringen eller fornyelsen, om man vil, af dansk erhvervsliv alene skulle ske på grundlag af initiativer fra erhvervs- og lønmodtagerorganisationernes hovedkvarterer i København, ville mange virksomheder i Danmark være ilde stedte. Selv om man kan sige meget om de centrale organisationers ekspertise, ved enhver, at nok så gode skrivebordsplaner aldrig vil kunne hamle op med den inspiration til fornyelse og tilpasning, som daglig finder sted på arbejdspladserne i de mange forskelligartede virksomheder, som udgør dansk erhvervsliv.

Noget tilsvarende kan man sige om den offentlige sektor. Selvfølgelig er det vigtigt, at man fra centralt hold tager nogle generelle initiativer en gang imellem for at sikre, at den nødvendige moderniseringsproces finder sted i den offentlige sektor. Det er i det seneste år sket i flere tilfælde, og jeg tænker eksempelvis på den budgetreform, som blev gennemført, på afskaffelsen af de mange hundrede cirkulærer osv.

Men skal der for alvor ske en fornyelse i den del af den offentlige sektor, som udgøres af amter og kommuner, er det naturligvis helt afgørende, at inspirationen til fornyelse og tilpasning først og fremmest kommer fra de lokale enheder selv, nøjagtigt som i erhvervslivet.

På denne baggrund er vi i venstre meget tilfredse med, at indenrigsministeren har taget initiativet til frikommuneforsøget. Lad nu kommunernes og amternes egne folk få mulighed for at vise, hvordan de kan forbedre systemet ud fra deres lokale forudsætninger, og så skal det såmænd nok vise sig, at de vil komme med særdeles mange gode og nyttige tanker.

Frikommuneforsøget går ud på at eksperimentere, ikke med folketinget, som nogle borgmestre fejlagtigt har troet, men med kommunernes egne forhold. Efter venstres opfattelse er det meget afgørende, at den enkelte kommunalbestyrelse får de friest mulige rammer at eksperimentere inden for. Vi vil meget nødig til at sætte grænser for friheden. Til gengæld forventer vi, at kommunerne selv i et valgår kender deres ansvar i relation til den verden, der ligger uden for kommune-grænsen.

Karensdagsdiskussionen er efter vores opfattelse et eksempel på en afsporing af debatten om frikommuner, ligesom det ville være en afsporing, hvis en kommune f.eks. ønskede at fritage sit lokale erhvervsliv for at betale skat, eller hvis man begyndte at vedtage udenrigspolitiske udtalelser.

Når karensdagsdiskussionen er en afsporing, er det ikke alene, fordi man herved vil gennemføre en forskelsbehandling af borgerne i de enkelte kommuner, men også af rent formelle grunde. Der er nemlig ikke tale om et lovgivningsspørgsmål, men alene om et aftalespørgsmål, først og fremmest mellem kommunerne på den ene side og kommunernes lønningsnævne på den anden. Så for så vidt er denne sag faktisk folketinget uvedkommende. Enhver kan jo se, at hvis man ikke har samme regler for alle offentligt ansatte og deres aftaleforhold, kommer man meget let ud i en helt uholdbar situation. Derfor vil vi fra venstre stærkt advare imod sådanne eksperimenter.

Kernen og hele ideen i forsøgsarbejdet er altså de kommunale opgaver og de gældende regler for kommunernes styrelse. Vi spørger frikommunerne, om de kan finde andre måder at løse deres opgaver og træffe deres beslutninger på end dem, der er fastlagt i de gældende love og regler.

Vi ser frem til, hvad frikommuneprojektet vil bringe, og glæder os over den positive modtagelse, det har fået ude omkring i lan-

[Svend Erik Hovmand]

det, og vi håber, at vi alle sammen om et års tid vil kunne konstatere, at det var et godt skib, der blev sat i søen.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg havde egentlig ikke tænkt mig, at diskussionen i dag skulle være en diskussion om karensdag: ja eller nej. Men når hr. Svend Erik Hovmand på den ene side siger, at en ting som at fritage de virksomheder, der ligger i kommunerne, for selskabsskatter er noget, der ligger uden for frikommunetanken, og på den anden side siger, at det er en afsporing, hvis frikommuner vil have mulighed for at afskaffe karensdagen, selv om de mener, at karensdagen for deres ansatte koster kommunen penge, og så ydermere siger, at det i øvrigt er et rent aftalespørgsmål med kommunernes lønningsnævn som det, der bestemmer til syvende og sidst, så bliver jeg meget forbavset. Efter min erindring har kommunernes lønningsnævn klart fået at vide af regeringen, at kommunerne havde at rette sig efter denne lovgivning, og derfor er det ikke et rent aftalespørgsmål.

Der blev rejst mange interessante modsætningssspørgsmål i hr. Svend Erik Hovmands tale, og dem vil vi bore videre i i udvalget, det kan jeg forsikre hr. Svend Erik Hovmand om.

Agerschou (SF):

Jeg vil også godt starte med at hæfte mig lidt ved den ordførertale, vi horte fra venstre. Det var en rigtig venstreordførertale, hvor hr. Svend Erik Hovmand først bevæger sig op i næsten lyriske højder, når han snakker om det kommunale selvstyre og den kommende frihed for kommunerne, og lige bagefter kommer han så med pegefingern: men der er noget, I ikke må; I skal være ansvarsbevidste. Det er typisk venstre, når talen er om kommunalt selvstyre. Det minder mig ofte om en fjernsynsudsendelse, der hedder Øberbøv.

Efter at indenrigsministeren nu i ca. 7 måneder har jongleret rundt på scenen med sit frikommunenummer, får folkettinget for første gang lejlighed til at diskutere sagen.

Som bekendt stammer ideen fra Sverige, hvor 9 kommuner og 3 amtskommuner er udpeget til at indgå i et 4-årigt forsøg. Det

svenske forsøg er imidlertid forberedt og gennemarbejdet. Det er ikke præget af en indenrigsminister, der sidder i sit badekar og pludselig får et indfald, der absolut skal fyres af, første gang hun står over for en gruppe kommunalpolitikere. Det betyder, at det danske forsøg, som kunne rumme mange positive elementer, er startet hulter til bulter, og fortsat er der almindelig forvirring, så kommunalpolitikere ikke aner, hvad indenrigsministeren egentlig mener. Det risikerer at ende i pjat, hvis ikke et flertal i folkettinget forsøger at give frikommuneprojektet et indhold med perspektiver og visioner.

I SF er vi positive over for en forsøgsordning med frikommuner, oven i købet så positive, at vi mener, det vil være både synd og skam, hvis ideen skal ødelægges, fordi en tilfældig indenrigsminister absolut vil presse og jappe forsøgsordningen igennem på alt for kort tid. Det var bl.a. det, der var ved at ske i efteråret.

Indenrigsministeren mener, det er flot, at 49 kommuner og 6 amtskommuner tilmeldte sig forsøget. Vi mener, der kunne have været mange flere og også være kommet mange flere gode ideer, hvis forsøget var blevet forberedt på en ordentlig måde og ministeren ikke hele tiden havde forsøgt at sabotere projektet med urealistiske tidsfrister og mystiske skrivelser til de forskellige kommunalbestyrelser.

Indenrigsministeren har udpeget 22 kommuner og 5 amter, og hvordan er de udpeget? Ja, de er udpeget ud fra ønsket om at få en bred repræsentation af kommuner af forskellig størrelse og med forskellig struktur og geografisk beliggenhed, og så har ministeren også forsøgt at skabe ligevægt mellem socialdemokratisk og borgerlig-liberalt styrede kommuner, formodentlig for at undgå vrøvl. Men ét kriterium er betegnende nok ikke med, nemlig de kommunale ideers fantasifuldhed og samfundsmæssige betydning. Det kriterium har ikke, så vidt man kan se, været med ved udvælgelsen. Selv om det selvfølgelig havde været det eneste rigtige, har man omhyggeligt undgået det.

Som nævnt er det første gang, vi diskuterer frikommuner i folkettinget. I SF er vi positive over for ideen, så vi greb indenrigsministerens lovforslag med begærlighed. Og hvad var det så? Det var tungen ud ad vinduet. Det består ikke af andet end en gav-

[Agershou]

mild uddeling af bemyndigelser til indenrigsministeren selv og diverse andre ministre. Ikke et ord om indholdet, ingen overvejelser om, hvordan forsøgene skal vurderes, osv. osv.

Med god grund har flere partier herinde en god portion skepsis over for bemyndigelser, og i dette tilfælde, hvor forslaget faktisk ikke består af andet end bemyndigelser, mener vi, at ministeren må sendes tilbage til skrivebordet – det regner vi faktisk med at et flertal i folketinget vil være enig med os i – for at udarbejde et nyt forslag om en forsøgsordning med frikommuner, et forslag med perspektiver og indhold. SF vil gerne, meget gerne, medvirke til en forsøgsordning, der betyder, at kommunerne får større muligheder for at løse deres opgaver på en mere kreativ og bedre måde end før.

Ole Vig Jensen (RV):

Det radikale venstre er ud fra både en principiel og en ideel betragtning tilhænger af det forslag om frikommuner, som indenrigsministeren her har fremsat. Vi mener, at det er en både rigtig og spændende tankegang, som ligger bag. Vi ser meget vel, at som forslaget er udformet, rummer det en række bemyndigelsesbestemmelser, og dem er vi under mange andre forhold yderst tilbageholdende med at give tilslutning til, men her, hvor der netop skal gås nye veje, hvor det drejer sig om forsøgsvirksomhed, er det vel overhovedet vanskelige at undgå, medmindre folketinget skal gå ind i en ren detailformulering og -styring af frikommuneprojekterne. Men vi lægger i øvrigt vægt på med den tilslutning, vi vil give – og jeg har nogle bemærkninger yderligere om dette – at der er tale om en forsøgsvirksomhed, der skal strække sig over en periode på fem år. Vi tror, det i sig selv er fornuftigt, at man har givet en lidt længere tidsperiode til mere dybtgående og grundigt at gøre erfaringer på nye områder.

Det radikale venstre har den opfattelse – og vi har gjort den gældende, længe før frikommunetanken dukkede op – at der er et stærkt behov for en forenkling og modernisering af de regelsæt, som ofte i en meget detaljeret form fastlægger standarder og normer for den kommunale virksomhed.

Det er velkendt, at denne detailstyring af kommunerne ofte har fremkaldt og fremkalder kritik af den statslige dominans. Vi har nu levet med en kommunalreform i 15 år, som har medført opbygningen af et ikke ubetydeligt bureaukratisk styre, og vi mener faktisk, at der netop nu er behov for at gøre sig yderligere overvejelser med henblik på at skabe fornyelse og forsøge at få en bedre udnyttelse af de ressourcer, der er til rådighed, og styrke nærdemokratiet ved også at gå nye veje. Man kan meget nemt forestille sig, at helt nye opgaver kunne tages op i kommunerne, ligesom det vel er en overvejelse værd at droppe eksisterende aktiviteter, hvis de ikke længere tjener deres formål, men ligger som en dyne hen over det kommunale selvstyre, fordi de nu engang er en følge af gammel lovgivning.

Vi har også glædet os over, at der har vist sig en ikke ubetydelig idérigdom i kommunerne, når det gjaldt om at gøre forsøg. Vi er imidlertid optaget af, hvordan vi skal komme videre, hvordan fremgangsmåden skal være.

Jeg er klar over, at det er ministeren, der nu har udvalgt de kommuner, der er udset til at være frikommuner. Det er jo ikke alle, og man kan selvfølgelig spørge: hvordan lader det sig gøre at foretage en sådan udvælgelse? Jeg er klar over, at den er begrundet i geografiske hensyn og i den politiske sammensætning i de forskellige typer af kommuner, ligesom også det emnemæssige har spillet ind. Selvfølgelig er der tale om – og det kan vel ikke være anderledes – en subjektiv vurdering, en subjektiv bedømmelse, ved udvælgelsen af kommunerne, men jeg går ud fra, at der er gode begrundelser for den. Det vil vi gerne høre noget mere om, vel specielt under udvalgsarbejdet.

Jeg kan sige – uden at jeg i øvrigt skal ind i enkeltheder – at hos os har man undret sig over, at der f.eks. ikke er nogen kommuner, som det siges: nordenfjords, og her er specielt Hirtshals nævnt som en kommune, der, før frikommunetanken blev diskuteret, har vist evne og vilje til at gå nye veje i sin måde at indrette sig på i den kommunale virksomhed. Men det skal jeg ikke fordybe mig i, det kan vi som sagt gøre under udvalgsarbejdet, i den udstrækning der er behov for det, og det gælder også emnerne.

Jeg vil dog gøre en enkelt bemærkning om de udtalelser, der allerede er faldet om ka-

[Ole Vig Jensen]

rendagen som emne for et frikommuneprojekt. Her har vi fra det radikale venstres side sagt, at når en enkelt kommune – vi har forstået, at det er Ballerup – har gjort sig overvejelser om dette på forhånd og har en særlig målsætning med sit forsøg, vil vi ikke afvise, at man kan lave et sådant afgrænset forsøg med karensdagen, men vi advarer imod, at det skulle blive anledningen til, at man politisk ville foretage et stormløb mod en lovgivning, der er vedtaget her i folketinget, og som virker. Vi er i hvert fald imod, at det skulle brede sig og dermed i virkeligheden sabotere et egentligt forsøgsarbejde, som selvfølgelig på det felt også må løbe over den periode, der her er tale om.

Jeg synes også, det er vigtigt at få sagt, at der for de enkelte projekter – men det bliver jo ministerierne og ministrene i særlig grad, der må tage det på sig sammen med kommunerne – bliver en egentlig beskrivelse af målsætningen, og at der opstilles sådanne retningslinjer, et sådant skelet for forsøgsprojekterne, at det er muligt at evaluere dem og bruge dem til noget kvalificeret i det videre arbejde, ikke mindst hvis det skal have betydning for lovgivningen.

Sagen haster efter vores opfattelse. Vi mener ikke, at vi skal gå ind i den kommunale valgkamp med en række uafklarede sager på dette felt.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Med interesse hørte jeg på ordførertalen fra det radikale venstre. Fra tidligere debatter her i salen kender jeg det radikale venstres holdning til bemyndigelser, og den har altid været kritisk og i meget høj grad svaret til den holdning, vi i SF har og havde. Men nu har vi altså et lovforslag, der udelukkende består af bemyndigelser, og det tilslutter de radikale sig, så vidt jeg kunne forstå med den begrundelse, at det er nødvendigt med bemyndigelser, når det drejer sig om forsøgsvirksomhed. Er det nu også det? Er det ikke sådan, at der er nogle, der skal styre dette forsøg? Det er jo ikke meningen, at det skal være rent anarki, har jeg forstået. Hr. Svend Erik Hovmand brugte en del af sin taletid til at fortælle, at der skulle være begrænsninger i forsøget. Hvem skal sætte de begrænsninger? Det er det valg, bl.a. det radikale ven-

stre står over for. Tør det radikale venstre overlade det til indenrigsministeren at sætte de begrænsninger for forsøget? Det tør vi ikke.

(Kort bemærkning).

Ole Vig Jensen (RV):

Det er ganske rigtigt, som det nu blev gentaget, at vi normalt er yderst forbeholdne over for bemyndigelser, men hvis vi her vil give en rimelig grad af frihed til kommunerne – et langt stykke ad vejen, forstår jeg, i et samarbejde med de implicerede ministerier og under ministrenes ansvar over for folketinget – kan jeg ikke forestille mig, at det ikke skulle kunne lykkes.

Det er jo ikke en sædvanlig situation, hvor en bemyndigelse betyder, at en minister – hvis man udlægger det på den måde – har mulighed for at slå kommunerne oven i hovedet i denne sammenhæng, men der er vel netop tale om at søge at imødekomme lokale ønsker om tiltag, som man gerne vil have lov til at afprøve inden for nærmere afgrænsede områder. Derfor mener jeg, at vi godt kan gå denne vej, men jeg går ud fra – og det kan jeg måske få ministeren til at bekræfte – at folketinget er velorienteret om disse sager og får mulighed for at følge arbejdet videre frem, og det er jo ikke anderledes, end at hvis dette kuldsejler eller går for vidt, kan folketinget gribe ind. Men at folketinget skulle gå ind og detailstyre på dette område, vil jeg meget advare imod.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg talte ikke om at detailstyre, men jeg vil godt tage fat i det, hr. Ole Vig Jensen nævnte: at der skal skabes frihed for kommunerne. Det er jo ikke det, der er meningen. Det, der er meningen, er, at det er indenrigsministerens form for frihed, der skal tildeles kommunerne. Vi har jo hørt hr. Svend Erik Hovmand sige, at der er begrænsninger. Den begrænsning, hr. Svend Erik Hovmand nævnte, er det radikale venstre ikke enig i, så vidt jeg har forstået, og det betyder, at hvad enten det radikale venstre vil eller ej, er man da i hvert fald nødt til at sige, at lige præcis her er der et område, som et flertal i folketinget gerne ser forsøg foretaget på.

[Agerschou]

Jeg mener faktisk, at med hensyn til de begrænsninger, der skal sættes for dette forsøg, er det mere betryggende, at det er folketinget, der sætter dem.

Hr. Ole Vig Jensen sagde også, at det er de lokale ønsker, der skal imødekommes. Hvor ved vi det fra? Endnu er det ikke rigtig gået op for mig, hvordan forholdet er mellem de forsøgsmodeller, indenrigsministeren vil lade udarbejde, og så de ideer, der kommer fra kommunerne selv. Det er i hvert fald indtrykket i mange kommunalbestyrelser, at det, man får lejlighed til, er at vælge sig ind på nogle forsøgsmodeller, man har udarbejdet centralistisk. Det har indenrigsministeren ganske vist af og til dementeret, men det er sket på en sådan måde, at man ikke aner, om det er rigtigt eller ej.

Med andre ord: finder det radikale venstre det særlig betryggende, at det er indenrigsministeren, der får bemyndigelse til at administrere en forsøgsordning, der skal give frihed til kommunerne?

Lenger (VS):

Vi har undret os lidt over, at dette lovfor-slag kommer netop nu, og at mulighederne for bemyndigelse til at fravige styrelseslovene ikke kunne afvente, at der i øvrigt kom en pakke af lovfor-slag, som skulle tilpasses et frikommuneprojekt. Men lad det nu ligge.

Ideen om frikommuner er god, ingen tvivl om det, og VS støtter ideen helt og fuldt. Det betyder imidlertid ikke, at vi synes om alt, hvad ideen kan blive udmøntet i, og lokalt vil vi forholde os til de enkelte projekter, som vi også har gjort det lokalt indtil nu. Nogle gange vil vi lokalt gå ind for projekterne, og andre gange vil vi gå imod. Forslaget her vedrører imidlertid lovgrundlaget for forsøget, men kun en del af lovgrundlaget, nemlig den del, som vedrører forsøg med de tre vigtigste styrelseslove.

Vi er enige i, at de spørgsmål, som hr. Henning Rasmussen rejste, er yderst relevante, og vi ønsker også gerne at få svar på dem. Men vores holdning til lovfor-slaget vil afhænge af besvarelsen af ét spørgsmål, som jeg gerne vil stille til indenrigsministeren, og det vedrører for så vidt også rækkevidden af den bemyndigelse, som lovfor-slaget vil ende med at indeholde.

Ministeren har jo i skrift og tale gjort det klart, at der ikke under forsøget må ske indskrænkninger i borgernes retssikkerhed og sundhed, og det er vi helt enige om. Men det er vigtigt for os at få klarhed over, om vi tænker på det samme som indenrigsministeren og ikke mindst omvendt.

I bemærkningerne til lovfor-slaget nævner ministeren helt konkret forsøg med offentliggørelse af dagsordener for og referater af kommunalbestyrelsesmøder. Hun siger i bemærkningerne, at forsøg på dette område kun må gå i retning af bedre information til borgerne. Det er vi også enige i. Det spørgsmål, vi gerne vil have klarhed over, er: gælder dette princip i alle tilfælde? Vil ministeren garantere, at bemyndigelsen til at fravige de tre styrelseslove i alle tilfælde vil gå i retning af mere demokrati, og at der ikke gennemføres forsøg, som mindsker borgernes indflydelse, mindretallets rettigheder, borgernes ret til indsigelse og borgernes ret til indsigelse?

Hvis vi får et positivt svar på dette spørgsmål, får ministeren også vores støtte til den del af forsøget, som hun i dag beder om folketingets støtte til. Så vil vi sige ja til frikommuneforsøget for så vidt angår forsøgene med afvigelser i forhold til styrelsesloven. Dermed er ikke givet tilsagn om, at vi også vil støtte den øvrige følgelovgivning, når den kommer på bordet. Til den tid vil vi anlægge tilsvarende kriterier for vores stillingtagen. Dermed være heller ikke sagt, at vi mener, at der kun skal gennemføres forsøg, som vi selv kan lide. Det er ikke kriteriet for os. Men der findes grundlæggende rettigheder, som vi ikke vil være med til at fravige, hverken som forsøg eller som noget permanent. Det, vi forlanger af indenrigsministeren, er, at hun udviser den samme fordomsfrihed, når hun skal tage stilling til kommunalbestyrelsernes projekter, især når de kommer med forslag om at udvide demokratiet.

Under den forudsætning er vi ikke bange for at give indenrigsministeren en bemyndigelse, for så vil der være sat en stopklods i med hensyn til, hvilken vej hun kan gå. Hvis indenrigsministeren ikke har nogen bemyndigelse til at indskrænke borgernes rettigheder eller demokratiet, så er vi fuldt tilfredse. Så er det værste, der kan ske, at hun slet ikke bruger bemyndigelsen til noget, og det er også i orden.

[Lenger]

Den fordomsfrihed, vi tænker på, drejer sig f.eks. om projekter med alternativ energi, frigørelse fra indflydelsen fra kommunernes lønningsnævn, projekter, der betyder mindre social kontrol, og også de projekter om en fravigelse af karensdagen, der har været fremme.

Jeg vil gerne tilføje, at selv om vi efter et eventuelt positivt svar fra indenrigsministeren på dette spørgsmål vil støtte lovforslaget, så har ministeren jo også selv lagt nogle begrænsninger på forsøget og på forsøgets rækkevidde, allerede før det er kommet i gang. Ministeren har nemlig ikke begrænset sig til det udmærkede løfte om ikke at gøre indgreb i retssikkerhed og sundhed. Hun har også udelukket f.eks. forsøg med 35 timers arbejdsuge og den tilsvarende merbeskæftigelse, forsøg med gratis daginstitutioner, bedre forhold for pensionisterne og progressiv kommuneskat, i det hele taget projekter, som kunne sætte den enkelte kommune i stand til at sikre sig et økonomisk grundlag for gode projekter eller større handlefrihed. Den størstlede snak om frikommuner begrænses derfor af ministerens egen økonomiske politik over for kommunerne.

Vores forudsigelse vedrørende frikommuneprojektet er derfor, at trods vores mulige tilslutning vil der ikke i praksis være hverken epokegørende eller perspektivrige konsekvenser af det; de positive skridt vil være små. Vi vil dog sige ja, hvis vi får garanti for, at disse skridt i det mindste ikke er negative.

Den bedømmelse, den forudsigelse, bygger på, at ministeren gennem det ene indgreb efter det andet har gjort kommunernes stilling ringere og i realiteten har indskrænket deres råderum i et sådant omfang, at end ikke et frikommuneprojekt fuldt ud kan råde bod herpå ud over på småtingsplanet.

Til slut den bemærkning, at vi synes, det er vigtigt at se på de afslag, ministeren har givet. Vi kan egentlig ikke se nogen grund til, når forsøget endelig skal gennemføres, at de kommuner, som selv har bedt om det, ikke også skulle have mulighed for at deltage. Det er et spørgsmål, vi gerne vil have mulighed for at stille ministeren i udvalget.

Poulsgaard (FP):

Fremskridtspartiet går ind for frie mennesker i et frit samfund. Så meget ansvar som

muligt til den enkelte og så lidt ansvar som muligt til staten.

Ud fra de betragtninger skulle man tro, at dette lige var et projekt, vi kunne tilslutte os med brask og bram. Det er jeg nu ikke sikker på at vi kan. Jeg tror, at dette frikommuneprojekt hænger sammen med, at vi skal have kommunevalg i år. Venstre har af og til sagt, at vi skal have nærdemokrati, vi skal have medbestemmelse, men hvad har venstre rent faktisk gjort? Man har nedlagt små sygehuse, man har nedlagt små skoler, men nu skal man have vasket hænderne rene forud for kommunevalget, og så kommer man med et projekt som dette. Det kan vi ikke rigtig lide.

Jeg vil gerne spørge ministeren: kan ægproducenterne i frikommunerne selv få lov til at afgøre, om de vil have burhøns eller ej? Kan de kommuner sige: vi vil ikke have Nordsøgas? Det tror jeg ikke de kan. Kan de kommuner blive fri for miljøministerens restriktive politik over for landbruget? Det tror jeg ikke de kan. Hvad er der egentlig tilbage af frikommunen? Kan kommunerne selv få lov til at udskrive skat? Nej, det kan de heller ikke.

Man skulle selvfølgelig følge fremskridtspartiets idé. Ministeren sidder og morer sig, og det er da rart nok, for herinde er der somme tider så trist. Vi er 5 millioner mennesker i dette land. Vi er ikke engang så mange mennesker som i en storby i Europa. Landet har vi delt op i nogle fuldstændig overflødige amter. Det ville betyde frihed for en masse mennesker, hvis vi kunne få de forbigrede amter nedlagt. Desuden har man opdelt landet i kommuner. Og nu laver man yderligere små enklaver, disse frikommuner, hvor man siger at den gruppe mennesker skal have andre vilkår end andre.

Det er ikke fremskridtspartiets idé, at fordi man tilfældigvis bor i en kommune, indenrigsministeren har fundet ved en eller anden form for lodtrækning, skal man have andre vilkår. Skole- og sundhedsvæsen og sociallovgivning skal være ens, uanset hvor man bor i kongeriget Danmark, da vi er så lille et land. Deri ligger selvfølgelig, at vi mener, skatteprocenten skal være ens, uanset hvor man bor. Det kan ikke være rimeligt, at fordi man bor i Gentofte, skal man betale mindre i skat, end hvis man bor i Albertslund. Så længe vi har indkomstskatten, burde den selvfølgelig være ens. Den behandling, staten giver

[Poulsgaard]

sine medborgere, skal simpelt hen være ens, og det tror vi ikke rigtig på at den bliver i kommunerne.

Man kunne lave frikommuner på en helt anden måde. Man kunne f.eks. sige på skoleområdet: vi giver en skole så og så stort et bloktilskud, og så må skolen selv om driften. Det har vi fremsat forslag om. Så fik forældrene noget indflydelse. Man kunne ophæve alle de fjollede refusionsordninger mellem stat, amter og kommuner. Det gælder også sygehuse, og så kunne indenrigsministeren overtage hele sygehusvæsenet. Det har måske ikke så meget med frikommuner at gøre, men det ville spare en masse administration, og det ville lette bureaukratiet. Hvis man vil have lettet bureaukratiet, så er det bl.a. den vej, man skal gå.

Jeg tror, jeg får ballade med nogle af mine folk ude omkring i landet, når jeg går imod dette frikommuneprojekt, men det er jo falsk varebetegnelse. Det er klart, at jeg får ballade, for fremskridtsfolk er frihedselskende individer. Alene ordet »fri«! Vi sukker efter frihed på grund af det bureaukati og tyranni, vi har været udsat for fra statsmyndighedernes side. Vi sukker efter at blive frie. Men det bliver solgt under falsk varebetegnelse, for der bliver overhovedet ingen frihed. Vi har hørt, at man nu skal have lov til at afskaffe karensdagen. Ja, hvis Ballerup kommune skal have lov til at afskaffe karensdagen, så skal man søreme også have lov til at afskaffe den i København og andre steder. Det ligger helt klart. Vi har jo også set, at man skal have 2½ års barselorlov. Jeg ved ikke, om det er til mændene, i hvert fald er det til kvinderne.

Nej, det har ikke ret meget med frihed at gøre. Det er noget, indenrigsministeren skal sælge, fordi indenrigsministeren og alle hendes partifæller skal ud til valg her til efteråret. Men som sagt: indenrigsministeren kan regne med min stemme for lovforslaget, hvis indenrigsministeren kan svare ja til, at disse kommuner får lov til selv at bestemme skatteprocenten, at disse kommuner får lov til at bestemme, om de vil have burhøns eller ej, at disse kommuner får lov til at bestemme, om de vil have naturgas eller ej, at disse kommuner får lov til at bestemme den miljøpolitik, der skal føres. Hvis ministeren kan svare ja til dette, så lå der måske en lille smule frihed

i det, men jeg tror ikke, at ministeren kan svare ja til det.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Det lovforslag, jeg har fremsat for folkettingen, er første etape af lovgivningen om frikommuneprojektet, og tinget vil – det skal jeg bekræfte over for hr. Ole Vig Jensen – i de kommende år få lejlighed til at tage stilling til projektet, dels ved nye lovforslag, der vedrører forsøg med kommunernes opgaver, dels ved, at der én gang om året kommer en redegørelse, en status, om man vil, fra indenrigsministeren.

Jeg vil, inden jeg svarer på ordførernes indlæg, komme ind på nogle af de principielle hovedlinjer i frikommunearbejdet.

Jeg vil godt understrege, at der er tale om et arbejde, en opgave, der bliver pålagt frikommunerne, samtidig med at det er en mulighed. Det er et tilbud om at være med til at præge lovgivningen og hele vores regelproduktion vedrørende kommunernes opgaver og kommunernes styrelse også i fremtiden. Det er meget glædeligt, at kommunerne har taget så positivt imod tanken og taget imod den i denne ånd. Alle de kommuner, der har sagt ja til at blive frikommuner, har gjort det ud fra en klar erkendelse af, at der skal bestilles noget, når man bliver frikommune. At konkretisere de mange ideer til forsøgsprojekter kræver simpelt hen knofedt, samtidig med at der er brug for al den fantasi og nytænkning, kommunernes politikere og deres embedsmænd er i besiddelse af.

Jeg skal i morgen have et møde med repræsentanter for frikommunernes politikere og embedsmænd. Frikommunerne vil på mødet fortælle hinanden og mig, hvordan de har tænkt sig at gribe arbejdet an her i foråret med udarbejdelsen af konkrete projekter. Jeg har hele tiden understreget, at de, der vil lave hele arbejdet selv, kan det, og at de, der ønsker det, kan få den hjælp, de ønsker, fra indenrigsministeriet. Der er nogle, der har villet dreje det over til – også her i dag – at jeg agter at styre arbejdet. Det vil jeg ikke. Det ville jo være det samme som at afblæse hele frikommunearbejdet samtidig med, at det gik i gang. De, der har forsøgt at sælge den styreidé, må vist desuden have overset den kendsgerning, at indenrigsministeriet har

[Indenrigsministeren]

4 medarbejdere, der arbejder med dette projekt.

Opgaven for frikommunerne bliver nu at udforme konkrete forsøgsprojekter. Heri ligger ganske bestemte krav til arbejdet. Det er meningen, at den enkelte frikommune skal udforme en anden løsning på et bestemt område, der lader sig administrere over for borgerne og internt i kommunen.

Det ligger også i forsøgstanken, at det bagefter skal være muligt at tage stilling til, hvordan det så gik. Det er altså ikke nok at proklamere, at nu vil vi være fri for dit eller dat. Der kommer en fase, hvor det, hvis forsøgene skal have nogen mening, skal kunne sandsynliggøres, at denne eller hin regel kan slettes eller udformes anderledes for hele landet.

Der skal altså være et kriterium, man kan måle forsøgets resultater på. Det er forholdsvis let at gøre det, når det gælder sådan noget som papirgange frem og tilbage mellem kommuner og amtskommuner. Jeg vil tro, at man uden større problemer kan gøre op, om en mere eller mindre papirløs administration har været et fremskridt, eller om det har ført til forkerte beslutninger.

Det er straks vanskeligere, når der er tale om ambitiøse forsøg, f.eks. dem, der går ud på at flytte eller helt slette en eller anden sektorgrænse. Hvis en frikommune f.eks. vil køre forsøg med at samordne fritidslovens tilbud med dem, der gives efter den sociale lovgivning, så er det vigtigt, at man fra starten gør sig klart, hvad det er, man gerne vil vise gennem forsøget. Man må altså formulere en hypotese, som man arbejder efter, og den kan så blive tilpasset og præciseret, efterhånden som forsøget skrider frem. Det er bestemt ikke så ligetil at formulere forsøg på denne måde, men det er nødvendigt at gøre sig klart, at forsøgene ikke bare skal ske ud i den blå luft.

Dette er ikke noget, jeg behøver at sige til frikommunerne, for de er godt klar over, at det kræver både saft og kraft at være med i dette, men jeg føler, at det måske er nødvendigt at sige det her i tinget, for at man ikke skal tro, at frikommuneprojektet går ud på, som en avisleder skrev forleden, »at holde forsøg med folketinget«.

Jeg vil gerne uddybe, hvad jeg mener med det: vi fik kommunalreformen i 1970. Det var én stor decentraliseringsreform, hvor op-

gaver, som før havde været løst af staten, nu skulle løses af kommuner og amtskommuner. Det var én stor decentraliseringsreform, men ofte er det blevet sagt, at det virkede modsat, at der blev for langt fra den enkelte borger til rådhuset, og at borgerne ikke syntes, de kom tættere på opgavernes løsning, snarere tværtimod. Modsat har kommunalbestyrelserne ofte hævdet, at de var sådan strikket ind i regler, at der alligevel ikke blev meget af det, der var meningen med reformen, nemlig et større kommunalt selvstyre. Med frikommuneprojektet får kommunerne nu selv chancen for at bevise, at det kan gøres anderledes.

Frikommuneprojektet drejer sig om kommunale opgaver og om kommunernes styrelse. Forsøgsarbejdet har sin grænse her. Jeg erkender, at det er svært at trække grænsen, og den grænse, der må være, er det ikke min, men folketingets opgave at trække. Jeg er ikke overdommer over forsøgsprojekterne, men jeg har sammen med de af mine regeringskolleger, de enkelte forsøg vedrører, ansvaret for, at folketinget får lejlighed til at sige ja eller nej til forsøg, der berører lovgivningen om kommunernes opgaver. Jeg vil gerne give et par eksempler på en afgrænsning. Som jeg har sagt fra starten, kan der ikke laves forsøg med borgernes retssikkerhed eller borgernes sundhed. Der kan ikke laves forsøg med de ansattes løn- og ansættelsesvilkår og med den økonomiske politik. Det må også efter min mening ligge uden for frikommuneprojektet, hvis en kommune vil fremsætte udenrigspolitiske udtalelser, som det jo har været et ønske. Det ligger også uden for projektet, hvis en kommune vil eksperimentere med en lavere beskatning af erhvervsvirksomheder for derved at trække flere virksomheder og mere beskæftigelse til kommunen. Problematikken illustreres særlig godt af det sidste eksempel, for hvis vi accepterer forsøg af den art, vil der ikke bare opstå en stor og velbegrundet utilfredshed i de kommuner, der ikke er frikommuner, og som så må se på, at en frikommune mere eller mindre dræner en nabokommune for virksomheder. Forsøg af denne art vil også være uden mening, fordi man ikke behøver at lave forsøg for at vise, at folk i almindelighed gerne vil betale en lavere skat.

Kernen og hele ideen i frikommunearbejdet er altså de kommunale opgaver og de

[Indenrigsministeren]

gældende regler for kommunernes styrelse. Vi spørger frikommunerne, om de kan finde andre måder at løse deres opgaver på og andre måder at træffe deres beslutninger på end dem, der er fastlagt i dag.

En videre målsætning for forsøgsarbejdet, hvis det lykkes kommunerne at vise nye veje, er, at vi efterhånden kan lære at indrette lovgivningen om kommunernes styrelse og opgaver sådan, at den giver de kommunale råd den størst muligt frihed til at indrette opgaveløsning og styreform efter de lokale forhold.

Gennem forsøgsarbejdet vil det vise sig, om det gældende regelsystem er hensigtsmæssigt, når det pålægger alle kommuner under ét uanset størrelse og lokale synspunkter den samme måde at løse opgaverne på.

Forsøgsarbejdet skal samtidig vise, i hvilken grad det er muligt at komme ind på lokalt bestemte variationer uden at tilsidesætte hensynet til en nogenlunde ensartet standard af det offentlige ydelser landet over. Det er det gamle problem: hvor forskellige må tingene blive?

Vi må fra folketingets side spørge os selv, om vi ikke i virkeligheden har haft for lidt tillid til kommunerne, samtidig med at vi har prøvet at skære dem alle over én kam uden at tage hensyn til, hvor forskellige de er. Personlig tror jeg, at kommunerne kan klare tingene lige så godt eller bedre, hvis vi fjerner nogle af de mange bindinger rundt omkring i lovgivning og cirkulærer. Der er allerede sket en del med regelsaneringsarbejdet, og man kan sige, at frikommuneprojektet er en videreførelse af dette regelsaneringsarbejde.

I virkeligheden kan man også sige, at det samtidig er en tillidserklæring til kommunestyret, fordi kommunerne nu selv får den ønskede mulighed for at udforme de regler og de løsninger, man lokalt finder praktiske. Resultaterne af forsøgene skal vurderes politisk af den enkelte frikommune og dens borgere, og derefter er det regeringen og folketinget, der skal vurdere forsøgenes resultater og bestemme, om de giver anledning til lovjusteringer for alle kommuner.

Frikommunernes erfaringer kan meget vel komme til at vise nogle sammenhænge og nogle muligheder, som vi ikke har været opmærksomme på i folketinget eller i ministerierne. Jeg vil gerne appellere til, at kommu-

nerne nu i de næste måneder får arbejdsro til at udforme deres konkrete projekter, og at folketinget får lejlighed til at tage stilling til egentlige dispensationer fra lovgivningen, hvis sådanne bliver nødvendige, når projekterne er færdigudarbejdede. Denne stillingtagen sker her i tinget først i næste folketingsamling.

Det var de mere principielle ting, som jeg synes det ved denne lejlighed er nødvendigt at sige, og så skal jeg – så vidt min taletid tillader det, ellers skal jeg komme tilbage – besvare de spørgsmål, som er stillet mig.

Hr. Henning Rasmussen skal jeg sige tak for hans ja til frikommunerne. Det har været glædeligt at møde en meget stor tværpolitisk interesse ikke alene herinde, men også i kommunerne. Når vi ikke har forberedt dette ved et udvalgsarbejde, sådan som man har gjort det i Sverige, er det ganske simpelt, fordi det ikke er dansk temperament, og det er ikke regeringens temperament, at noget sådant skal forberedes i årevis. Det tror vi tager friskheden af projektet.

Ja, man kan lave forsøg med andet end regeringens ideologi, ellers havde det ingen mening. Jeg vil meget gerne hjælpe udvalget med at svare på alle de spørgsmål om dette, jeg overhovedet kan, men man må forstå, at mange af de ting, der skal ske, ligesom sker efter hinanden. Vi er i en forsøgsfase, og derfor vil det ikke altid være sådan, at man kan få fuldstændige og endelige svar på alle sine spørgsmål.

Det har hele tiden været sagt, at der ikke kan laves forsøg med økonomien. Det vidste de kommuner, der gik ind i dette. Og det er rigtigt; selvfølgelig skal forsøgsprojekterne udarbejdes i samarbejde med kommunernes ansatte. Hvis det ikke var tilfældet, så kunne det slet ikke lade sig gøre. Vi har lagt meget vægt på, at embedsmændene er så meget som muligt med i dette arbejde, og at de er så positive som muligt i de kommuner, vi har udvalgt.

Jeg er helt enig i, at der ikke skal være forskel i ansættelsesvilkårene fra kommune til kommune, hvilket hr. Henning Rasmussen pointerede.

Med hensyn til fru Lis Aaltonen skal jeg glæde mig over tilslutningen og sige – det er også til en af de andre ordførere – at forsøget ikke kun er et forsøg af hensyn til kommunalbestyrelsernes behagelighed. Det er det

[Indenrigsministeren]

også, men også en ny måde, de kan klare tingene på. Det er sandelig også et spørgsmål om i højere grad at drage borgerne med ind i arbejdet og få dem og kommunalbestyrelserne til at arbejde meget tættere sammen, end det kan ske i dag.

Hr. Svend Erik Hovmand skal jeg sige tak for tilslutningen til lovforslaget.

Også til hr. Agerschou har jeg nogle bemærkninger. Jeg hopper lidt i det, for jeg har ikke så forfærdelig meget tid, men jeg skal svare på de andre ting i næste omgang.

Hvordan er de kommuner udpeget? De er også udpeget efter, hvilke projekter de havde. Et af hovedkriterierne har været, at de kommuner, der kun havde enkeltprojekter, ikke kan være frikommuner. Det har været vigtigt for os, at de har villet lave forsøg over hele det kommunale felt, ikke kun på enkelte felter. Så der er taget hensyn til det, hr. Agerschou spurgte om.

Hr. Agerschou siger, at der ikke i lovforslaget er et ord om indholdet. Det er ikke så mærkværdigt, for vi kender ikke de konkrete projekter endnu. Kommunerne har indleveret skitseforslag og skal i de kommende uger til at udarbejde konkrete projekter.

Tak til hr. Ole Vig Jensen for tilslutningen til dette lovforslag. Jeg er også glad for tilslutningen til bemyndigelserne, for de er ganske simpelt nødvendige for den måde, vi skal arbejde med denne forsøgsvirksomhed på. Jeg kan ikke se, hvordan det kunne gøres på anden måde. Jeg skal selvfølgelig leve op til de bemyndigelser. Det er jeg fuldstændig klar over.

Når der ikke er nogen kommuner nordenfjords – det er jo blevet nævnt – så er det ganske simpelt, fordi den kommune, der lå nordenfjords, gav sit forsøgsprojekt et meget snævert indhold og ikke bredte sig ud over hele kommunens område.

Til hr. Lenger: når lovforslaget kommer nu, er det, fordi det er nødvendigt for, at vi overhovedet kan komme i gang. Det er for at få begyndt på foretagendet. Det næste lovforslag kommer som sagt i oktober måned.

Til hr. Lenger skal jeg også sige, at dette forsøg ikke kun er et tilbud til kommunalbestyrelserne, men i meget høj grad også til borgerne. Jeg er meget glad for tilslutningen, der var betinget af, at borgerne nu også fik mere medindflydelse. Hr. Lenger vil vide, at jeg er personlig meget optaget af, at borgerne

drages meget, meget mere ind i det kommunale arbejde. Det er en af hovedideerne med dette forsøgsprojekt.

Jeg ved godt, at jeg mangler nogle svar. Dem tager jeg i anden omgang.

Maisted (FD):

De frie demokrater kan støtte dette lovforslag, for det er altid rart, at der bliver foretaget nogle forsøg, der giver mulighed for frihed for kommunerne.

Det kniber lidt for mig at se, at man, når man undlader at lade kommunerne gøre forsøg med økonomien, får det rette billede af disse forsøg. Man burde sige til kommunerne: alle statslige opgaver, vi ønsker at I skal løse for os, tager vi separat og betaler for efter regning. Alt hvad I derudover ønsker, som I mener I har flertallet af kommunens borgere bag jer til at gennemføre, må I selv finansiere. Således får man en klar adskillelse i de forsøg, der nu gennemføres, imellem hvad borgerne i de enkelte kommuner ønsker at være med til at finansiere, og hvad staten kræver af kommuner og amter at de skal administrere.

Man kan f.eks. tænke sig, at en kommune sagde: vi ønsker at ophæve indkomstskatten i denne kommune. Vi ønsker at løse vores opgaver på en sådan måde, at vi kun anvender de midler, der kommer ind på anden måde, ved ejendomsskatter eller projekter, der skal gennemføres. Det bliver en foreningsdannelse af kommunens borgere, der påtager sig at løse disse opgaver. Det kommer overhovedet ikke til udtryk her, når man på forhånd siger, at økonomiske spørgsmål må lades ude af forsøget. Man kan da også forestille sig kommuner, der ønsker at øge skatetrykket ud over, hvad man har ønske om fra statens side. Det må høre til kommunal selvbestemmelsesret, at de har en sådan mulighed.

Det kunne man gøre på den måde, at man sagde: alt hvad staten forlanger at kommuner og amter skal gennemføre, finansierer staten, det vil sige, at folketinget finansierer det ved at vedtage det. Alt det andet må kommunens borgere og amtskommunens borgere flertal afgøre. Så vil der være reelt kommunalt selvstyre og medbestemmelsesret. Det betyder selvfølgelig også, at man siger farvel til udligningsordninger imellem kom-

[Maisted]

muner og amter. Man siger også farvel til de bloktilskud og refusionsordninger, der kun dækker halvdelen af udgifterne. Så får man et reelt kommunalt selvstyre. Det savner jeg i dette forslag.

Men som sagt, de frie demokrater støtter selvfølgelig ethvert skridt, der går i den rigtige retning: at man engang når til kommunalt selvstyre.

Henning Rasmussen (S):

Jeg har fem korte bemærkninger.

Ministeren appellerer til, at kommunerne får arbejdsro. Jeg vil godt spørge: hvordan skal det forstås, sagt i folketingssalen? Skal det forstås på den måde, at fra nu af og indtil ministeren og regeringen har fundet ud af, hvad man vil komme med af yderligere forslag, skal folketingsmedlemmerne ikke ytre sig i sagen? Eller hvad er meningen med at sige til folketinget: kommunerne skal have arbejdsro?

Det næste, jeg godt vil sige, er, at indenrigsministeren svarer på spørgsmålet, hvad tanken er med de arbejdsgrupper, der skal udarbejde oplæg til projekter, kommunerne kan benytte, at de i hvert fald ikke skal benyttes til at styre, for indenrigsministeren har kun 4 embedsmænd til sin rådighed. Det beroligede mig i og for sig ikke, fordi hovedparten af bemyndigelserne til at lave forsøg skal gives af helt andre ministerier, og dér er vistnok flere end 4 sat på forsøgvirksomheden, så vidt jeg kan forstå, for ellers kan det slet ikke nytte noget.

Vi mangler altså svar på, hvad tanken var med, at der skulle nedsættes arbejdsgrupper bestående af statslige og kommunale embedsmænd, der skulle udarbejde oplæg til projekter, som frikommunerne kan benytte sig af. Hvis hele meningen med forsøgvirksomheden er, at det er kommunernes egne ideer og tanker, der uden nogen form for tilløb til, at man vil bestemme rammer eller andet, skal gøres til genstand for forsøg, bevirker det, at man rundt omkring spørger: ja men hvad er meningen med dette? Er det frihed, eller er det noget andet? Det er derfor, jeg synes, det er vigtigt at få det spørgsmål besvaret i dag. Det kan ikke vente til september eller oktober.

Både hr. Svend Erik Hovmand – og jeg forstod også indenrigsministeren – sagde, at

man ikke skal gøre forsøg med folketinget. Hvad ligger der i at sige, at man ikke må gøre forsøg med folketinget? Ethvert forsøg, der går lidt ud over det, man må i dag, kræver jo folketingets medvirken og betyder derfor, at der skal gøres forsøg med folketinget i den forstand, at man skal spørge folketinget: hvad siger I til det her? Der skulle vel ikke ligge det i bemærkningen, at man ikke skal gøre forsøg på at sætte spørgsmålstejn ved noget af det, regeringen mener? Ellers har det ikke rigtig nogen mening at advare imod at eksperimentere med folketinget.

Mit næste spørgsmål ligger i forlængelse heraf. Ministeren siger: grænsen drages af folketinget, ikke af regeringen. Så vil jeg godt spørge konkret: hvordan vil det komme til at foregå? Det er regeringen, der beslutter, hvilke kommuner der skal være frikommuner, og hvilke der ikke skal. Det er ikke folketinget, det fremgår af lovforslaget. Det er bestemt, hvilke det skal være, og ministeren får beføjelsen til at erstatte nogle, der eventuelt går ud, med andre. Det er regeringen og dens minister, der forhandler med kommunerne. Det er regeringen, der vurderer, hvilke lovforslag der skal fremkomme til folketinget.

Hvor kommer så folketinget ind? Folketinget kommer ind, når regeringen har besluttet sig for, hvad den vil fremsætte forslag om, og derfor er det relevant at spørge: vil regeringen fremsætte forslag, som den personlig ikke synes er rigtige, men som den fremsætter i forventning om, at der måske er et flertal i folketinget, som har en anden opfattelse?

Og til sidst en lidt mere skæmtsom bemærkning. Ministeren siger, at det i alt fald ikke er denne regerings temperament at ville forbedre tingene, inden de går til folketinget. Ja men det er det, vi er så betænkelige ved, også i forbindelse med dette her. Det virker, som om man ikke præcis har vidst, hvad man ville, og hvordan det skulle fungere, da man lancerede tanken.

Agerschou (SF):

Jeg synes ikke, at indenrigsministerens indlæg bragte os særlig meget videre. Det mindede meget om de indlæg fra sommerturneerne, jeg har hørt indenrigsministeren har holdt ude omkring i landets kommunefore-

[Agerschou]

ninger. Også dér drog de fleste kommunalpolitikere mere forvirrede end afklarede væk. Det har vi så fået forklaringen på i dag. Det er, fordi regeringen har den holdning, at man ikke behøver at forberede tingene, før man vedtager dem, og det er selvfølgelig rart at vide.

Der er to ting, jeg godt vil spørge ministeren om. Vi er for det første stadig væk ikke overbevist om rækkevidden af de bemyndigelser, de forskellige ministre eventuelt får. For os ser de meget bredt formulerede ud, og derfor vil vi meget gerne have afklaret, hvilke begrænsninger der vil blive lagt i forsøget. Vil ministeren under udvalgsarbejdet være klar til at fortælle udvalget, hvilke begrænsninger der vil blive lagt på forsøget, og give eksempler på afslag, der vil blive givet? Ellers forudser jeg, at vi bliver nødt til at rejse en række forespørgselsdebatter i den kommende folketingssamling, hvor vi hver gang vil forsøge at få afklaret, om indenrigsministeren nu også har flertal for det, hun foretager sig.

Det andet spørgsmål, jeg gerne vil stille, drejer sig om de arbejdsgrupper, ministeren nu vil have nedsat, og hvis opgave jeg er lidt i tvivl om. Jeg har bl.a. forstået, at arbejdsgrupperne skulle udarbejde forsøgsmodeller, som kommunerne kunne tilmelde sig. Jeg vil gerne have at vide, om det er en korrekt opfattelse.

Og så vil jeg i den forbindelse også gerne have at vide, om de udpegede kommuner og amter kan være helt sikre på, at det bliver deres egne ideer, de kommer til at afprøve som frikommuner, og ikke de ideer, der udarbejdes centralt fra indenrigsministeriet.

Poulsaard (FP):

Ja, jeg fik ikke svar på mine spørgsmål; det får jeg måske i anden omgang.

Jeg kom til at tænke på, at jeg i første indlæg sagde, at det var, fordi vi skulle ud i valgkamp, og at venstre skulle have et alibi, men da jeg hørte ministeren, kom jeg til at tænke på, at det da også kunne være, fordi vi har så mange anonyme ministre i dette land. Der er jo nogle ministre, der drømmer om, at der skal stå en statue et eller andet sted. Det er måske det, der egentlig ligger bag dette her, for der er jo ingenting tilbage, det er rent administrative ting, der kommer.

Hirtshals duer ikke. Det får mig til at spørge: hvorfor duer Hirtshals ikke? Ministeren sagde – hun nævnte ikke Hirtshals kommune, men det lå jo i det, at det var den kommune dér nordenfjords – at det, den var kommet med, var så forenklet. Det får mig til at spørge: har man informeret nok ud til kommunerne, og var der ikke andre kommuner, der havde tænkt sig noget andet? Hirtshals havde et helt specielt problem.

Men vi får se, hvordan det går, og der er jo flertal for denne såkaldte reform. Jeg kan ikke se, der er nogen som helst frihed i det. Der bliver mere bureaukrati, det bliver selvfølgelig godt for de ansatte, for det er også dem, man tager mest hensyn til, det kan man jo se af lovforslaget. Men lad os nu håbe på, vi kan få et par svar fra ministeren.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg havde et par hængepartier fra sidst.

Det blev sagt af hr. Agerschou, at jeg havde sagt noget om, at det var flot, at der havde meldt sig 49 og 5, og at det da ikke var særlig meget, for der skulle i virkeligheden have været mange flere, sagde hr. Agerschou. Nej, det skulle der sandelig ikke. Man kan glæde sig over, at der var så mange, men det ville jo fuldstændig miste forsøgets karakter, hvis det f.eks. var det halve af landet eller $\frac{2}{3}$ af landets kommuner, der havde tilmeldt sig.

Det har såmænd været vanskeligt nok at udvælge de kommuner, som skulle deltage i frikommuneprojektet. Det har også været drøftet, om 22 kommuner og 5 amtskommuner var for mange, men vi valgte det antal, fordi vi syntes, der var så mange gode ideer, og at så mange som muligt skulle komme med, samtidig med at vi skulle bibeholde ordningens karakter af forsøg.

Men jeg vil godt understrege, at en række kommuner ikke er kommet med, bl.a. fordi de har begrænset deres forsøg til et enkelt projekt, som evt. lige så godt kan køre under de almindelige forsøgsordninger enten hos socialministeren eller hos undervisningsministeren eller i andre ministerier. Alle disse ideer er ikke spildt eller tabt. De vil for det første gå videre i frikommunearbejdet, og for det andet vil de gå videre til de ministerier, som de vedrører, for det er vigtigt for os, at vi får så mange ideer frem som muligt.

[Indenrigsministeren]

Desuden vil de frikommuner, som nu er udvalgt, jo kunne hugge eller låne ideer fra de kommuner, der har indleveret skitser, som de gerne ville have lavet forsøg med.

Hr. Agerschou talte om urealistiske tidsfrister. Jeg ved ikke rigtig, hvor de kommer ind i billedet andet end derved, at tidsfristen har været nøje overholdt med den ene undtagelse, at vi blev nødt til at trække udvælgelsen 22 dage på grund af, at der havde tilmeldt sig så mange kommuner. Af den simple grund – og det er så også svar til hr. Agerschou, tror jeg, eller også var det til hr. Poulsaard – at vi har været rundt og tale med de kommuner, som har ansøgt om at være frikommuner, og at komme rundt i 49 kommuner og 5 amtskommuner og lære disse folk og disse projekter at kende, det er immervæk et stykke arbejde, som det er temmelig imponerende har kunnet klares i løbet af december måned plus 22 dage af januar. Det var grunden til, at det blev udsat de 22 dage, og det er den eneste udsættelse, der overhovedet er sket.

Jeg skal også sige til hr. Lenger, som spurgte om Kommunernes Lønningsnævn, at det er noget, vi arbejder med i en anden forbindelse i et udvalgsarbejde, som snart skulle blive færdigt. Også jeg har et stort håb om, at vi på en eller anden måde kan give kommunerne noget større frihed på det område. Det ser imidlertid ud til, at kommunerne i høj grad selv har strikket sig ind i en hel del af de regler, som i dag ser ud, som om de er statslige bindinger; men det er noget, de selv har lavet. Det er i øvrigt noget, som en gang imellem stikker næsen op, dette at kommunerne selv har lavet disse regler. Dem skulle de så se at komme af med eller lade være at hænge ved.

Til hr. Poulsaard: bloktilskud til skolevæsenet synes jeg er en fremragende idé. Jeg tror endda, jeg kan sige, at det synes frikommunerne også er en fremragende idé. Der er i hvert fald nogle af dem, der fremsatte samme tankegang.

Og så spørger hr. Poulsaard: har man informeret kommunerne godt nok om, hvad dette her går ud på? Ja, det har vi. Vi har som sagt været rundt og har snakket med de kommuner, som har tilmeldt sig forsøgene, bortset fra at jeg også, som vist hr. Agerschou sagde, på min sommerturné har været

rundt i samtlige kommuneforeninger for at fortælle kommunernes folk om dette her.

Til hr. Henning Rasmussen om arbejdsroen: jo, det skal jeg fortælle.

Jeg skal ikke tage diskussionen om karensdagen op, men den gav mig måske en vis frygt for, at det næste halve år skal gå med sådan nogle politiske spilfægterier om de enkelte projekter. Det, kommunerne nu skal have ro til, og det, jeg appellerer til, er, at man får lejlighed til at binde en buket af forsøg i hver enkelt kommune, og at man så ifølge denne lovgivning, som vi her giver mulighed for dispensationer fra, og ved den kommende lovgivning i oktober måned kan give de fornødne dispensationer. Folketinget får altså mulighed for at se på det, hvis det er lovændringer eller dispensationer fra lovgivning, der skal til. Det vil bare være så synd for hele ideen og hele arbejdet, hvis ikke blot pressen, men også de politiske partier falder over hinanden for at tilkendegive, om de er positive eller negative over for denne eller hin idé, for så går det hele i stumper og stykker; og det, vi tværpolitisk kan være interesseret i som en helhed, vil så ligesom blive splittet op i en hel masse dele, så tankegangen ødelægges. Det synes jeg faktisk er synd for projektet. Det var derfor, jeg sagde det.

Der er nogle, der har spurgt om arbejdsgrupperne. Det, vi har sagt, og som jeg også sagde i min tale, var, at nogle kommuner har en sådan størrelsesorden eller et sådan temperament, at de kan klare tingene helt selv. Der er kommuner, der er meget store og har et stort embedsapparat, som selvfølgelig kan klare at lave deres egne projekter, men den mindste kommune, gør jeg opmærksom på, er på 4.000 indbyggere, og man kunne godt forestille sig, at også de små kommuner gerne ville lave nogle ambitiøse projekter, som de gerne ville have en smule hjælp til. Det betyder ganske simpelt, at disse kommuner, når der skal skaffes de fornødne dispensationer, skal fistre fra det ene ministerium til det andet. Det er da u hensigtsmæssigt, hvis man ikke har særlig mange folk til at fistre, og derfor kunne det være, det var en hjælp, hvis indenrigsministeriet løb turen for én og satte parterne sammen. Det er det, der er ment med arbejdsgrupper.

Der er ikke nogen fra ministeriet, heller ikke jeg, der har lavet forsøgsprojekter – det

[Indenrigsministeren]

giver jeg mig såmænd ikke af med, jeg har egentlig en del andet at lave – og dette går jo netop ud på, at det er kommunerne, der laver forsøgsprojekterne.

Som sagt skal vi samles med disse kommuner i morgen, og så skal vi drøfte, hvordan de ønsker at gøre tingene. Jeg kunne forestille mig, at de næste 14 dage blev brugt til, at kommunerne helt konkret overvejede med deres embedsmænd og meldte tilbage, hvordan de i deres kommune vil tilrettelægge forårets arbejde. Så kan man give melding, om man vil have hjælp fra indenrigsministeriet, eller om man selv vil klare det. Måske vil man klare det selv i første omgang og have hjælp i anden omgang, eller i omvendt rækkefølge. Det kan vi ikke sige noget om, det skal vi aftale med kommunernes folk i morgen.

Grænsen drages naturligvis af folketinget, hr. Henning Rasmussen. Hr. Henning Rasmussen talte, som om regeringen var en flertalsregering – det er vi jo ikke, det er jeg da udmærket klar over. De politiske parlamentariske vilkår er, at enhver sag uanset arten kan drages ned i folketingssalen. Ellers ville regeringen aldrig have startet sådan et forsøgsprojekt – det er ikke kun regeringens ideologiske synspunkter, der skal forfægtes her, det kunne man ikke forvente at man kunne få en tværpolitisk interesse for. Derfor er det meget vigtigt for mig at understrege, at de lovdispensationer, der skal gives, og de forsøgsprojekter, som kræver disse dispensationer, vil blive lagt ned her i folketingssalen til drøftelse, og så vil folketinget få lejlighed til at drøfte projekterne igennem og se, om det vil give disse dispensationer.

Jeg forstod godt, at hr. Henning Rasmussen ville lave sjov med mig, det synes jeg såmænd i og for sig er en udmærket ting, det kan godt blive lidt trist alt sammen ellers, men jeg sagde faktisk ikke, at regeringen ikke havde forberedt dette her – hr. Agerschou snuppede den lige i farten, hørte jeg. Vi har faktisk forberedt dette her ganske grundigt. Det, jeg sagde, var, at det ikke var vores temperament i Danmark, men heller ikke i den danske regering, at sidde i årevis og bruge udvalgsarbejde til dette her. Vi vil gerne have noget action på det, vi vil gerne have folk til at gå i gang med at arbejde, og det sker ikke, hvis vi i årevis sidder og tygger tingene igen

og gør dem fuldstændig kønsløse i et udvalgsarbejde.

Og så endelig til hr. Agerschou, da vi nu er i det lidt polemiske hjørne: det er underligt, når man drøfter frihed, at man så straks skal ønske begrænsninger, for det var jo det, hr. Agerschou gjorde. Her står vi og taler om et frikommuneprojekt, som jeg søger at lave så få begrænsninger for som muligt, hvorefter hr. Agerschou siger, at vi endelig må have nogle begrænsninger og et stort udvalgsarbejde, så vi kan få øje på alle begrænsningerne. Det hele går faktisk ud på, at der er så få begrænsninger som overhovedet muligt.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Der er to bemærkninger, jeg gerne vil gøre.

Den ene vedrører de arbejdsgrupper, der har været talt om. Jeg vil gerne citere fra indenrigsministerens pressemeddelelse for nylig. Der står: »Disse arbejdsgrupper skal udforme oplæg, der kan lette frikommunernes arbejde med udarbejdelse af projekter.« Det er i den almindelige opfattelse blevet forstået på den måde, at de skal udarbejde forlæg, som frikommunerne kan benytte sig af. Hvis ministeren klart kan sige, at det overhovedet ikke er tanken, vil der være lettet nogle sten fra nogle kommunale hjerter rundt omkring i landet. Hvis det kun er tanken, at embedsmændene på kommunens opfordring, og ikke på anden måde, skal stå til rådighed, og at de heller ikke skal komme med udkast eller skitser til projekter, som man kan tage op til velvillig overvejelse et eller andet sted, så kunne dette nok have været formuleret noget anderledes, for det er i hvert fald blevet læst væsentligt anderledes.

Det andet, jeg gerne vil sige, gælder ministerens bemærkninger om, at karensdagsdiskussionen, som vi har set den udspille sig i de sidste 14 dage, har været et spilfægteri om enkelte projekter, og at det er sådan noget, man skal undgå. Men det ligger rent faktisk sådan, fru minister, at man ikke kan forvente, at nogen socialdemokratisk borgmester eller anden fremtrædende socialdemokrat i kommunerne, og heller ikke vi andre, når vi bliver spurgt, hvad vi mener om en mulighed for at blive fri for karensdagen inden for kommunens område for de kommunalt an-

[Henning Rasmussen]

satte dér, skal føle, at det er noget, vi ikke kan udtale os om. Der er jo ikke et menneske, der kan forstå det i den hjemlige kommune, hvis ikke en sådan borgmester klart tilkendegiver: også jeg mener, at det er en uskik, også jeg mener, at det koster penge, også jeg mener, at det er rigtigst ud fra en række synspunkter, at karensdagen ikke gælder.

Ministerens kan ikke besvære den offentlige diskussion om projekterne, for de vil alle have et politisk indhold.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Det er misbrug af ordet frihed. Ministeren slutter med at tale om frihed. Det er en salgsartikel op til kommunevalget, det har intet med frihed at gøre. Der er ikke frihed til at bestemme skatteprocenten, der er ikke frihed til at bestemme karensdag, der er ikke frihed for erhvervslivet til at bestemme.

Der er frihed til, at nogle små idrætsorganisationer og sådan noget kan lave det på en lidt anden måde, det er al den frihed, der ligger i en frikommune. Det er nogle store ord, man bruger her.

Og så synes jeg også, at det er, ligesom man vil lægge mundkurv på folketinget. Det har heller ikke så meget med frihed at gøre. Selvfølgelig er vi valgt til, når der kommer en idé op, så at debattere den og tage del i diskussionen, så vi må nok skuffe ministeren med, at vi holder ikke bøsse. Selv om ministeren siger, at vi ikke skal blande os, så agter vi fortsat at blande os. Det er vi faktisk valgt til.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Ministerens vil gerne have handling, action, sagde ministeren, og ikke så meget udvalgsarbejde, der kan vare i årevis. Det er da et synspunkt, vi i SF i høj grad deler med indenrigsministeren.

På den anden side mener vi ikke, at det skal være forbudt at tænke sig om, og vi mener, at sådan som indenrigsministeren har gebærdet sig med hensyn til frikommuneprojektet gennem hele efteråret, har det spredt mere forvirring i kommunerne, end gavnligt er. Bl.a. har ministeren oprådt med totalt

urealistiske tidsfrister. Så vidt jeg husker, var det f.eks. meningen, at forsøget skulle være gået i gang her til 1. januar 1985, og det betyder, at nogle af de ideer, der givetvis findes i kommunerne, aldrig er nået frem, fordi ministeren er faret frem på den måde, og det synes vi er en skam.

Så synes vi også, at ministeren skal høre efter, hvad der bliver sagt på talerstolen. Jeg sagde ikke noget om, at jeg ønskede så mange begrænsninger som muligt. Det, jeg bad om, var, at ministeren under udvalgsarbejdet klart fremlagde, hvilke begrænsninger ministeren vil lægge i forsøget, og når jeg siger det, er det jo, fordi jeg har læst ministerens lidt modstridende tilkendegivelser med hensyn til Ballerup kommunes ønske om at lave forsøg med karensdagen. Først sagde ministeren klart nej. Da ministeren så dagen efter opdagede, at det radikale venstre lidt uvant måske sagde klart ja, sagde ministeren også klart ja. Det er den slags små episoder, der får os i SF til at sige, at for at vi kan være med, skal vi have klar besked om, hvad ministeren vil bruge sine bemyndigelser til, og hvilke begrænsninger ministeren vil lægge i forsøget.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg skylder hr. Henning Rasmussen et svar. I morgen skal vi som sagt mødes med repræsentanter for politikere og embedsmænd fra frikommunerne, og vi skal dér tilrettelægge i hvert fald det kommende halve års arbejde.

Jeg ved godt, at dette med arbejdsgrupperne er blevet misforstået – med vilje eller ej – i hvert tilfælde er det sådan, at kommunerne nu på grundlag af de skitser, de har indsendt til os, skal gå hjem og udarbejde helt konkrete projekter. Det er bl.a. derfor, forsøget ikke kunne starte 1. januar 1985, for de konkrete projekter har ikke været udarbejdet, og der er aldrig blevet bedt om, at de skulle være udarbejdet til 1. januar 1985. Forsøget starter 1. januar 1985, men da er projekterne ikke færdigudarbejdet.

De kommuner, som ønsker at gøre dette arbejde selv – og dette arbejde kan godt være et stort stykke arbejde – skal selvfølgelig gøre det, det har jeg sagt til dem hele tiden. De kommuner, der imidlertid synes, at det var rart at få hjælp fra indenrigsministeriet, de

[Indenrigsministeren]

vil få det. Det har vi så sagt kunne foregå i arbejdsgrupper. Jeg ved ikke, hvorfor ordet arbejdsgruppe skal have sådan en odios klang, for hr. Henning Rasmussen kan sikkert let forestille sig, at det betyder, at nogle embedsmænd fra kommunen kommer ind til ministeriet sammen med nogle andre, eller vi kommer ud til dem og hjælper dem med at opstille en eller anden skitse til et forsøg. Det er en hjælp, hr. Henning Rasmussen, og jeg beder om, at man nu ikke lægger flere politiske trakasserier i det, end det er nødvendigt.

Som sagt skal vi drøfte med kommunernes folk i morgen, hvordan de vil have dette udformet, og det bliver aldeles på deres præmisser, for der er ingen grund til andet; tværtimod er hovedideen, at det skulle være sådan.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg synes, at det er tilfredsstillende, at vi har fået et klart svar på, hvad arbejdsgrupperne skal bruges til, og så vil jeg kun sige til indenrigsministeren, at hovedårsagen til, at det har interesseret folk, hvad de skal bruges til, er dels det formål, de angiveligt skulle have, og dels det, der står i pressemeddelelsen, om at indenrigsministeren ville tage initiativet til at nedsætte disse arbejdsgrupper. Når det står i pressemeddelelsen, er der jo ikke noget at sige til, at vi spørger, hvad miningen med de arbejdsgrupper er. Nu skal de slet ikke have den form eller i hvert fald den opgave, som det umiddelbart af alle er blevet opfattet, men en helt anden, nemlig som rene hjælpeforanstaltninger. Ministeren ville tage initiativet til, at der nedsættes arbejdsgrupper, der skal udforme oplæg til projekter. Det er ikke det samme som det, der siges nu, men jeg er meget tilfreds med det, der er sagt

nu om formålet med disse arbejdsgrupper.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Nordisk Råd (4/2 85):

Udtræder: Houe (KF)

Ny stedf.: Elisabeth Krog (KF)

Miljø- og planlægningsudvalget (5/2 85):

Udtræder: Birgith Mogensen (CD)

Ny stedf.: Nør Christensen (CD)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 6. februar 1985, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.43